

A) Mishna 3

- 1) In light of the verses in the Torah that we have seen on the subject of נזיקין and in light of both of the previous two mishnayot, can you discover any חידוש in the words שום כסף ושוה כסף, even before we get to the matter of בית דין?
- 2) What could possibly be the חידוש in the phrase בית דין?
- 3) Where have we earlier seen mention of the matter of ברית?
- 4) What logical reason could there be for this law that the witnesses must be בני ברית?
- 5) What verse or verses in the Torah - not from Parshat Mishpatim - might have brought one to (erroneously) think that women are on some level not בכלל הנזק?
- 6) In the Torah verses that we have seen on the subject of נזיקין, where is the any basis for the statement that הנזק והמזיק בתשלומין?

B) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama page 14b with Rashi

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף יד עמוד ב

מתניתין. שום כסף. שוה כסף. לפני ב"ד. ועל פי עדים בני חורין בני ברית. והנשים בכלל הנזק. והניזק והמזיק בתשלומין.

גמרא. מאי שום כסף? אמר רב יהודה: שום זה לא יהא אלא בכסף. תנינא להא דתנו רבנן: פרה שהזיקה טלית, וטלית שהזיקה פרה, אין אומרים תצא פרה בטלית וטלית בפרה, אלא שמיין אותה בדמים.

רש"י מסכת בבא קמא דף יד עמוד ב

שום זה - של נזקין.

לא יהא אלא בכסף - שיהו ב"ד שמיין כמה שוה הנזק מנה או מאתים וכך ישלם לו.
תנינא - במתניתין להא דת"ר בברייתא וש"מ דהא ברייתא עיקר היא.

פרה שהזיקה טלית - שדרסה עליה בחצר הניזק וטלית שהזיקה פרה ברה"ר כגון שנתקלה בהמה בטלית ונשבר רגל פרה.

אין אומרים תצא פרה בטלית - יטול את הפרה שהזיקה טליתו ולא תהא נשומית אלא הן חסר והן יותר יטלנה.

אלא שמיין אותה בדמים - שמיין הניזקין בכסף ולפי מה שהזיק את חברו יותר ישלם (ומי שהזיק את חברו יותר ישלם).

C) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama page 7a – 7b, with Rashi and see also Sefer Yeshayahu 1:19

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף ז עמוד א – עמוד ב

רמי ליה אב"י לרבא, כתיב: מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, מיטב אין, מידי אחרינא לא, והתניא: +שמות כ"א+ ישיב - לרבות שוה כסף ואפילו סובין! לא קשיא: כאן מדעתו, כאן בעל כרחו....
קשיא! אמר רבא: כל דיתיב ליה – ממיטב ליתיב ליה....

רש"י מסכת בבא קמא דף ז עמוד א

ישיב - כסף ישיב לבעליו דהוה ליה למיכתב בעל הבור ישלם כסף לבעליו ישיב דכתב רחמנא למה לי הואיל וכבר כתיב ישלם לרבות כל השבות.

מדעתו - אי משלם ליה מזיק נזקו מדעתו דלא אטרחיה לצעוק עליו בב"ד שקיל סובין אבל אם אינו רוצה המזיק לשלם נזקו לניזק אלא בב"ד דהיינו בעל כרחו אינו משלם אלא כסף.

D) Mechilta dRebbi Shimon bar Yochai, Parshat Mishpatim. Page 196

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כב

מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. מלמד שאין שמיין לו אלא מן העידית....

מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. מלמד שאין שמיין לו אלא מן המטלטלין....

E) Talmud of the Land of Israel, Tractate Gitin chapter 5

תלמוד ירושלמי מסכת גיטין פרק ה דף מו טור ג/ה"א

תני אין לי אלא קרקע מניין שאם רצה ליתן כסף תלמוד לומר כסף ישיב לבעליו

F) Tosephta Baba Kama, chapter 1, halacha 2

תוספתא בבא קמא, פרק א', הלכה ב

על פי עדים – מלמד שכל דבר שהוא קנס אין משלם על פי עצמו

G) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama 74b

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף עד עמוד ב

מתני'. גנב ע"פ שנים, וטבח ומכר ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו - משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ד' וה'.

H) Tractate Ketuvot chapter 3, mishna 9

משנה מסכת כתובות פרק ג משנה ט

האומר פתיתי את בתו של פלוני משלם בושת ופגם על פי עצמו ואינו משלם קנס האומר גנבתי וטבחתי ומכרתי משלם את הקרן על פי עצמו ואינו משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה המית שורי את פלוני או שורו של פלוני הרי זה משלם על פי עצמו המית שורי עבדו של פלוני אינו משלם על פי עצמו זה הכלל כל המשלם יתר על מה שהזיק אינו משלם על פי עצמו:

For further study:

תחילת התודפתא על בבא קמא
תוספתא כפשוטא על בבא קמא, עמודים 6 - 7
השלמות של אלבק למשנתינו